

Γράφει ο Ηλίας Κεφάλας

ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΔΙΑ: «Φρειδερίκος και Ιωάννης» (Αστρολάβος / Ευθύνη, 1991). Θέλω να τονίσω με όλη μου την παρρησία ότι ένας οποιοσδήποτε συγγραφέας δεν θα τα έβγαζε εύκολα πέρα με ένα βιβλίο σαν το «Φρειδερίκος και Ιωάννης» της Ελένης Λαδιά. Δύσκολο είδος, κάτι ανάμεσα στο ημερολογιακό μυθιστόρημα και την αυτοβιογραφική εξιστόρηση, όπου πρωτεύουσα σημασία δεν έχει ο μύθος των εξωτερικών πραγμάτων, αλλά οι αόρατες εσωτερικές αντιπαλότητες. Η συγγραφέας παρακολουθεί την πνευματική της ανέλιξη σε μια βαρύνουσα για τη ζωή της περίοδο, παγιδεύοντας τον εαυτό της σε μια θέση ταξινόμησης ιδεών και ιδεολογημάτων, που βαραίνουν τη μνήμη της κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα. Με μια αναμφισβήτητη μεγάλη γλωσσική δεξιότητα και μια ανεμπόδιστη ροή λόγου κατασταλαγμένου και ποικιλιμένου καταναίκαει την παγίδα αυτή και ξεκαθαρίζει με μια ενδεδειγμένη προσδιοριστικότητα της αντιφάσεις, τις έλξεις και τις απώσεις, που χαρακτηρίζουν την κοπιούσα ύπαρξη. Στην προσπάθειά της να αναπτύξει ένα ιδεολογικό σύστημα ερμηνείας του κόσμου, τόσο στην καθημερινή του φιλοσοφία όσο και στην συμπαντική του προέκταση, μια μεθοδολογία σκέψης αμυντικής, κυρίως, υφής γιατί έτσι θα τιθάσευε και τον ανυποχώρητο νου και την εκτεθειμένη πανταχόθεν ψυχή, προσεγγίζει δύο υψηλούς μύστες της ανθρώπινης εσωτερικότητας: Τον Φρειδερίκο Νίτσε και τον Ιωάννη της Κλίμακος. Δυσθεώρητα ύψη τόσο στην κατεργασία του λόγου, όσο και στο βεληνεκές της δύναμης. Η Λαδιά συνδιαλέγεται μαζί τους και πίσω από αυτούς συνδοξάζει την ελληνική προσωπική σκέψη και την κυρίαρχη αρχαιότεν μυθολογία, που κατηύθυνε στο μεταξύ επιστήμη και τέχνη. Με ειλικρινή αγωνία αρθρώνεται ο λόγος που αναζητάει το βαθύ και ουσιώδες της ζωής, αυτό που όταν δεν υπάρχει όλα φαίνονται χαμένα και μάταια. Οι συλλογισμοί και τα επιχειρήματα της Ελένης Λαδιά είναι άφθαστοι καρποί μοναξιάς, βγαλμένοι από την εσωτερική πολλαπλότητα και το νοητικό εμπλουτισμό. Μέσα από τη διάχυτη αίσθηση της αιώνιας επιστροφής στο αείροο και γεννεσιουργό μηδέν, στις αρχετυπικές αφετηρίες από όπου εκπορεύονται οι ακατανόητοι δυϊσμοί, που αιχμαλωτίζουν στη διχάλα τους όλες τις ηθικές, τις θρησκευτικές και τις φιλοσοφίες, η συγγραφέας αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως απειροελάχιστο μέρος της ενιαίας ολότητας. Και τόσο ο Φρειδερίκος, όσο και ο Ιωάννης, μέσα από την ενδυνάμωση του Εγώ ο πρώτος και την υποταγή στο γενικό θέλημα ο δεύτερος, της προτείνουν την ίδια παρηγορητική δυνατότητα. Τη δυνατότητα να ζεις όχι στο σημείο τομής των ιδεών και των θεωρημάτων, αλλά και στο σημείο αναγωγής του νου στο αδιαίρετο σύμπαν.